

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága.

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerinti. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Postatakarékpénztári csekk- és klringszámla 10489. sz.

Árva- és szeretetház

Székelyudvarhelyi.

1916. május 4.

(—gh) A múlt év végéig Udvarhelyvármegye területéről — mint az alispáni jelentés ezt megállapítja — hadbavonult 4990 családapa, kik után itthon maradt 11,859 kiskoru.

A hadbavonultak közül elesett vagy meghalt: 282 apa, kik után 405, eltűnt: 278, ezek után 646 és fogságba esett: 189, kik után 501 kiskoru maradt vagyis együtt 1552 kiskoru maradt árván.

Ezek a számok azóta, hogy ezt a kimutatást összeállították, bizonyára szaporodtak s előre láthatólag — sajnos — még nőni fognak.

Soha sem volt annyira aktuális tehát az árva- és szeretetházak létesítése, mint épen napjainkban.

Az eszközök sem hiányzanak hozzá, csak épen akarat kellene a kezdeményezéséhez. Erre pedig pl. Székelyudvarhelyt az egyedül hivatott testület a Jótékony Nőegyesület lenne.

Hogyan! ? Választmányi ülést tartana s elhatározná a vármegyei árva- és szeretetház kezdeményezését, alapjának gyűjtését és kezelését. Javaslatot tenne a közgyűlésnek, hogy maga az egyesület is adjon tekintélyes alapvagyonából legalább 1—2000 koronát.

Majd egy szűkebb körű deputációt küldene a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es ezred közszeretetház álló, humánusan gondolkodó, derék pótzászlóaljparancsnokához: *Rothénary Al-*

bert ezredeshez s felkérné, hogy a rendelkezésére álló katonanekart mindannyiszor, ahányszor e nemes célra mozi-előadást, műsoros estélyt vagy színelőadást rendeznek, közreműködésre elengedni kegyeskedjék.

Lelkes, ügybuzgó tagjaiból a Jótékony Nőegyesület gyűjtőbizottságot is küldene ki, amelynek hivatása elsősorban az volna, hogy a városi és vármegyei bankokat, pénzügyintézeteket e célra legalább évi 100—100 K állandó segély nyújtására felkérje stb.

Végül pedig Udvarhelyvármegye fő- és alispánját keresné meg a deputáció s felkérné, hogy a községi szegény-alapoknak legalább fele részét juttassák e célra.

Az ügyet egyébként a legnagyobb nyilvánossággal, lelkes propagandával kellene kezelni.

Ha e szerény javaslatunk sikert fűlek helyett ép érzékű, nemes lelkekre talál, egészen bizonyosak vagyunk a siker felől.

A világháború emlékét mindenütt igyekeznek valami maradandóval megörökíteni. Az országos célok mellett, a helyi szükségletekről sem szabad elfeledkeznünk.

Nagy az ország, melynek szívtől ami gondjainkra váró árvák és elaggott öregek távol esnek. Mi vagyunk közelebb hozzájuk. Nekünk kell gondoskodnunk róluk, mert ha elzúlnak, akkor is közvetlenül ami bajunk szaporodik velük...

Isten nevében tehát előre!

Bontsák ki az árva- és szeretetház lobogóját a jótékonyosság hivatott képviselői minél előbb!

**„Székely vasútat”
a székelyeknek!**

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915 augusztus 3-án kiadott 227-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi csász. és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora (LXVIII. közl.)

Dandu Demeter pót. 4 pót. Csm. Gyergyóbékás 1883 hadifogoly (Oroszország). — Dérsy Antal tizedes 1 pót. Székelyudvarhely 1885 hadifogoly (St. Dauria, Transbajkalien tartomány, Oroszország). — Dobos Mihály 9 sz. Csikcsekefalva 1888 hadifogoly (Spassk, Primorsk tart. Oroszország).

Fodor Márton pót. 10 sz. Udvm. Atyha 1889 hadifogoly (Oroszország).

Gyenge Ferenc pót. 1 pót. Csikjenőfalva 1886 hadifogoly (Pensa, Oroszország).

Handarik János (Ferczála) pót. 11 sz. Csm. Gyergyóbékás 1888 hadifogoly (Beresowka, Oroszország). — Horzsa Tódor 5 sz. Kisküküllővm. Szászvölgy 1885 hadifogoly (Petro-pawlowsk, Oroszország). — Huszár Tódor pót. 4 pót. Csm. Gyergyóbékás 1886 hadifogoly (Oroszország).

Ilyés József 11 sz. Udvm. Zetelaka 1891 hadifogoly (Tschita, Oroszország).

Jakab János Mihályé pót. 11 sz. Udvm. Zetelaka 1889 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Jónás György pót. 4 pót. Csm. Gyergyóbékás 1889 hadifogoly (Oroszország).

Kajtár Pál tizedes 16 sz. Csikdánfalva 1887 hadifogoly (Tomsk, Oroszország). — Kekeráza János pót. 3 pót. Csm. Gyergyóbékás 1889 hadifogoly (Orenburg, Oroszország). — Kelemen István Andrásé 7 sz. Gyergyóditró 1890 hadifogoly (Moskau, Oroszország). — Kerekes Antal 7 sz. Szolnokdobokavm. Apanagyfalu 1886 hadifogoly (Kirillow, Oroszország). — Kiss Jakab 5 sz. Udvm.

Atyha 1892 hadifogoly (St. Dauria, Oroszország). — Koszte Gergely pót. Szolnokdobokavm. Salamon 1879 hadifogoly (Oroszország). — Krisztinó Demeter 2 sz. Csm. Gyergyótölgyes 1883 hadifogoly (Oroszország).

Laczkó Demeter Sándor pót. 4 pót. Csm. Gyergyóvárhegy 1883 hadifogoly (Oroszország). — Lócsey László egyévi önkéntes c. tizedes 4 sz. Kolozsvár 1890 hadifogoly (Chabarowsk, Oroszország). — Lukács Péter pót. 2 pót. Csikmadaras 1887 hadifogoly (Oroszország).

Marian György II. gépfegyveroszt. Szilágyvm. Magyareregny 1884 hadifogoly (Rjāsan, Oroszország). — Molnár Mihály c. őrzetű Udvm. Alsósófalva 1886 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Musde János pót. 4 pót. Csm. Gyergyóholló 1880 hadifogoly (Oroszország).

Pál Ferenc Ferencé 14 sz. Csm. Gyergyóremete 1893 hadifogoly (Soligalitsch, Oroszország). — Pál István pót. 3 pót. Csiktusnád 1881 hadifogoly (Oroszország). — Pap Lajos pót. Udvm. Székelyszentmihály 1889 hadifogoly (Charkow, Oroszország). — Platan Gergely pót. Csm. Gyergyósalamás 1881 hadifogoly (Oroszország). — Polusán György pót. 4 pót. Csm. Gyergyóbékás 1884 hadifogoly (Petro-pawlowsk, Oroszország). — Pop Gábor pót. 3 pót. Csikvm. Gyergyóbékás 1884 hadifogoly (Oroszország). — Portik János Jánosé pót. Csm. Gyergyóremete 1889 hadifogoly (Oroszország). — Portik János Ferencé pót. Csm. Gyergyóremete 1889 hadifogoly (Pestschanka, Oroszország).

(Folytatjuk.)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csokély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Sándor István

1847-1916

Egy sokat hányatott, gyakran félreismert élet nyert befejezést. Sándor István magyar görög katolikus esperes életének 69-ik, **lelkész-ségének 49-ik** és esperességének 19-ik évében május 3-án éjjel 1 órakor elhalt Székelyudvarhelyt.

Udvarhelyvármegyében Székelyszenterzsébet községben 1847 szeptember 20-án született. Iskoláját Székelyudvarhelyt, a Szent Ferenc rendi zárdában kezdte meg, ahol a 4 elemi kitűnő eredménnyel végzvé, édes anyja testvérbátyja: Boér István kanonok Balásfalvára vitte. Ott az I-ső gimn. osztályt elvégezte, de a pártfogó halála miatt, ismét visszakérült a Székelyföldre. A székelykereszturi unitárius gimnáziumot végezve, ismét visszatért Balásfalvára, hol szorgalmas magán tanulás után felvették a papi pályára. 1867 aug. 20-án felszentelt pap lett és 1868 augusztus 27-én kinevezték lelkésznek Csikszentdomokos községbe.

„Öreg plebánosok között egy fiatal papocska voltam, — írja Sándor István kezűknél levő önéletrajzában — ki lépten-nyomon a jó tanácsokat hallgattam és hol egyiknél, hol a másiknál napos vendég voltam.”

Csikszentdomokoson 8 évig működött, mely idő alatt 1864-ben ott diszes templomot épített. 1876 január 30-án Nagykászon lelkésze lett és egyfolytában 22 évig volt papja e tekintélyes egyházközségnek és 18 éven át községi képviselője. A székelység választotta meg a „Répáti”-borviz forgalomba hozásánál — amely híres ásványvíz ma sok ezer korona jövedelmet hoz Kászonimpérnek — nagy tevékenységet fejtett ki. A hívőkkel pedig diszes kőtemplomot építtetett, iskolát, tanítói fizetést szervezett tiszta magyar tanítási nyelvvel. A magyar hazafias érzületet szóval és tettel is terjesztette egyháza körében.

A balásfalvi érseki székhöz 1897 nov. 9-én az ősi pátriárkális székhöz, a székelyudvarhelyi gör. kath. plebániára nevezte ki s mint gazdag tapasztalatokkal bíró, tevékenységéről ismeretes papot, esperesi ragra emelte és a négy vármegyére terjedő kör kormányzatával bízta meg.

1898 március havában költözött át Székelyudvarhelyre, hol már csendes magányba visszavonultan élt, senki sem tudta multját, de azért egyháza érdekében itt is működött; Magyarországon diszes papi lakot, Szovátn papi lakot, Abásfalván sütőházat, Almáson kőtemplomot, Bözdújfaluban templomot, papi lakást építtetett, Székelyudvarhelyt a Kossuth-utcában, a város legszebb utcájában pedig impozáns papi és esperesi házat építtet s folyton arra törekedett, hogy a g. kath. templomot is újra építhesse.

Nagyobb vonásokban ezek voltak közel 50 éves papságának látható

eredményei, melyek mellett számtalan azoknak száma, kiknek jótanácsot, betegeknek vigasztalást, ügyefogyottaknak utbaigazítást adott. Székelyudvarhely város három középiskolájában pedig a román anyanyelvű ifjaknak a hittant magyar nyelven adta elő és a fiatalságot a hazafias viselkedésre buzdította.

Igen szép eszméje volt az, hogy a román anyanyelvű ifjuság részére Székelyudvarhelyt internátust szervezzen s ezzel, mint esperes idevonzza a legszélsőbb gondolkodásukat is az ősi székely anyaváros, kebelébe a magyar nyelv elsajátítására és a magyarság megismerése, tiszteltetésben tartása szempontjából.

A gör. kath. egyházban itt a Székelyföldön s más helyen sem sok lelkész és esperes van, aki ennyi tevékenységet tudna felmutatni. És mégis ezzel szemben az esperesi hivatal vezetéseért évi 400 K, a plebánossággért csekély állami segély s a hívők adományai voltak anyagi javadalmazásai. Mikor aztán a boldogult, mártír-halált halt Jácshovits Mihály püspöki titkár Székelyudvarhelyt volt és az első magyar nyelvű g. kath. isteni-tiszteletet megtartotta, Sándor István esperesnél is beigazolást nyert a közmondás, hogy: „Szegény az eklésia és a pap harangoz”. Kevesen voltunk jelen és az öreg esperes a mise kezdetét jelezvén, a templom harangjait saját kezűleg huzgálta...

A balásfalvi g. kath. érseki székhöz a székelyföldi érseki küllhelynökséget (vikáriátust) papiroson még 1879-ben felállította volt, de pénz hiánya miatt a szervezés elmaradt. Ez állásra — ha a szervezés megtörténik — Sándor István esperes tartott számot.

Erős szervezettű, hatalmas termetű ember volt. Az utóbbi időben sokat betegeskedett. Egész télen át a nyár eljövételét várta, hogy Kászon-füldőre mehessen; ott remélte teljes gyógyulását. A sors másképp végzett, örökös pihenőre szenderült.

Temetése folyó hó 5-én délután 3 órakor a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint volt Székelyudvarhelyt. Hült porait a róm. kath. sírkertbe helyezték örök nyugalomra. A temetési szertartást Pál István apát-kanonok fényes papisegédlettel végezte. Mint tábori lelkész, a székelyudvarhelyi 82-es ezred zenekara is kikísérte. Jelenvolt a székelyudvarhelyi középiskolák tanári-kara és ifjusága is gyászlobogója alatt teljes számban.

Halálát egyetlen leánya: Sándor Borbála *Bokor* Endre gör. kath. tb. esperes neje és ezek gyermekei, valamint több rokona gyászolja.

— **Magyar Könyvveléi Folyóirat.** Havi szaklap a számviteli ismeretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvelő melléklettel félévre 5 korona. Kérjen mutatószámot a kiadóhivataltól, mely Budapest VIII. Vasutca 9. sz. a. van; a „Székelyország” olvasói ingyen kapják.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXX.

Magas Péter 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Papolcz hadifogoly. — Majlát Dani 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Dálnok, meghalt 1915 ápr. 4—19. — Majlát György 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Hidvég, meghalt 1915 ápr. 4—19. — Martinka Lajos tizedes 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy ms. — Marucz János 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Nagyajta hadifogoly. — Mátyás József 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Csomortán ms. — Mátyás Lajos tizedes 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Csomortán, meghalt 1915 április 4—19. — Menyhárt Miklós 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Torja, meghalt 1915 április 4—19. — Mike György 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Nagybaczon hadifogoly. — Mihály János Gábor 24 hgye. 9 sz. Udvhvm. Lövéte hadifogoly. — Molnár Gábor 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Torja, meghalt 1915 ápr. 4—19. — Mura Elek őrzetű 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Magyarboda ms. — Nagy Imre 24 hgye. 9 sz. Udvm. Erdőfüle hadifogoly. — Nagy Sándor őrmester 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy hadifogoly.

Olár Fazakas Irdaty tizedes 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Papolcz hadifogoly. — Olosz Sándor 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Zágony hadifogoly. — Pakucs István tizedes 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Kézdivárad ms. — Pál István 24 hgye. 9 sz. Udm. Lövéte ms. — Pál József őrzetű 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Lemhény hadifogoly. — Péter Ferenc 24 hgye. 9 sz. Udvm. Homoródalmás hadifogoly. — Póké Lajos 24 hgye. 9 sz. Udvm. Székelyzsombor hadifogoly. — Popika Szilárd 24 hgye. 12 sz. Háromszvm. Magyarboda hadifogoly. — Préda György 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Zalánpaták hadifogoly.

Ráduly Simon 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Kézdiszentlélek, meghalt 1915 április 4—19. — Ráta József 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Felsőcsernáton hadifogoly.

Sándor János őrzetű 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Bodola hadifogoly. — Sándor Mihály 24 hgye. 12 sz. Udvm. Homoródalmás hadifogoly.

Szabó Dénes 24 hgye. 9 sz. Udvm. Homoródalmás hadifogoly. — Szabó Ignác 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Szarazajta hadifogoly. — Szabó Imre 24 hgye. Csikszentdomokos hadifogoly. — Szabó Imre 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Papolcz hadifogoly. — Szabó Mihály 24 hgye. 9 sz. Udvm. Homoródalmás hadifogoly. — Szép Imre 24 hgye. Hszvm. Középpajta hadifo-

goly — Szima György 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Gelencze hadifogoly. — Szócs János 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Szarazpaták hadifogoly.

Terza Szilárd 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Bikfalvatálpatak hadifogoly. — Thonean János 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Magyarboda hadifogoly. — Tókos István 24 hgye. 9 sz. Udvhvm. Lövéte hadifogoly. — Tökpál János őrzetű 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Árapatak hadifogoly. — Tóth Áron 24 hgye. 9 sz. Udvm. Karácsonfalva hadifogoly. — Tóth Elek 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Papolcz hadifogoly. — Tóth Sándor 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Középpajta hadifogoly.

Ürmösi György 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Lisznyó hadifogoly. — Urszuly Albert 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Mikóújfalva ms.

Vas György 24 hgye. 9 sz. Udvm. Homoródvárosfalva hadifogoly. — Venczel András 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Felsőcsernáton hadifogoly.

(Folytatjuk)

Irodalom.

Heted-Hét Ország.

Szerkeszti: Öregapó.

Sejtelmünk sincs arról, hogy „Öregapó”-nak mi a valódi neve akkor, mikor a szerkesztőségi asztaltól — fáradtságos, becsületes munkája után — pihenni tér. Előre bocsáthatjuk tehát, hogy pártatlanul, elfogultság nélkül megmondhatjuk szerény véleményünket úgy, mint akik közvetlen szemlélődésből itt, a Székelyföld központján figyeltük hasznos írásainak hatását. Ez a tapasztalat pedig nem más, minthogy az a gyermek, aki egyszer a „Magyarország” vasárnapi számaihoz hétről-hétre csatolt „Heted-Hét Ország” olvasmányába, szellemesnél-szellemesebb „Öregapók postájá”-ba, valamint a „Rejtvények” találgatásába belekóstolt: — hetek, hónapok multával is vigasztalhatatlan, ha a postán véletlenül egyszer eltévedt az ő megszeretett, nélkülözhetetlen ujsága.

Igen szerencsés, a gyermekek gondolat világába férkőző kombinációval történik e mellék ujság szerkesztése. Közleményei élethűek. Mindehütt ott van „Öregapó” és az ő körülötte levő: Hajnalka, a krumplicukorért lelkesedő Matyi, kinek csintalanságáért Vas Laci osztogatja „fej-barack”-jait. Szóval a „Heted-Hét Ország” hétről-hétre új mulatságot, gyönyörűséget és játszó könyvedséggel megérthető sok tanulságot nyújt az ő rajongó gyermek olvasóinak.

Aki hasznos foglalkozást akar szerezni gyermekeinek, az bizonyára állandó előfizetője lesz a „Magyarország” napilapnak, mely e mellett egyik legjobban szerkesztett és a *székely-ügyekkel* is foglalkozó fővárosi ujság.

Szerkesztősége és kiadóhivatala

(Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz.) mindent elkövet, hogy olvasó közönségének a legjobbat nyújtsa s mutatóvány-számot a „Székelyország”-ra való hivatkozással bárkinek készséggel küld.

Keletre magyar!

A D. M. K. E. budapesti osztályának közelebbi választmányi ülése foglalkozott a Bécsben elhelyezett magyar közművelődési intézmények hazatelepítésével. Ilyenek az ugynevezett Pázmáneum, Teréziáneum és Mechitárrustáneum, nem is említve a magyar királyi testőrséget, amely a magyar nemzeti irodalom történetében oly fényes szerepet játszott, hogy már hálából sem volna szabad róla megfeledkezni s idegenben hagyni.

Ezidő szerint azonban mindennek előtt a Bécsben székelő, hittérítéssel foglalkozó, Mechitár rendű, magyar-örmény szerzetes atyáknak hazatelepítése, világhírű könyvnyomdájuknak és könyvtáruknak Budapestre költöztetése volna kívánatos a magyar nemzeti közművelődés, ipar, kereskedelem számára, amelyeket nagy Széchenyi és Kőrösi Csoma tanácsai szerint Kelettel kellene összeköttetésbe hozni, amint azt a Magyar Birodalom hercegprimása egyházi téren már tervbe is vette.

A D. M. K. E. budapesti osztálya tehát — miután üdvözölte a hercegprimást, hogy a II. Endre, IV. Béla és igazságos Mátyás királyok eszméjét felújította — érintkezésbe lépett az említett rend hazafias kormányzójával: Dr. Govrik I. Gergely érsekkel, aki Bécsben is megmaradt hazafias érzelmi magyar főpapnak s miután kedvezőleg fogadta az eszmét, a D. M. K. E. budapesti osztálya elhatározta, hogy e tárgyban kérelmet intéz a székesfőváros törvényhatóságához.

A kérelmet nyomban be is nyújtotta, azzal a tartalommal, hogy a törvényhatóság lépjen érintkezésbe a Bécsben székelő magyar-örmény Mochitár nevű atyák kormányzójával a hazafias rendnek Budapestre leendő költözése iránt.

Egyben kérje fel a törvényhatóságot a Magyar Birodalom hercegprimását, hogy legyen ezután is lelkes szószólója úgy ennél a kérdésnél, valamint a hajdudoroghi magyar püspökségnek (az olaszok fővárosában székelő pápai udvar előtt) a magyar közművelődés nemzeti érdekeinek. Mert Keleten lakó véreink az olaszoknál sokkal rokonszenvesebbek lesznek a magyar testvéreik papjai, akiknek bizony igen szomorú tapasztalataik vannak Keleten a latin nyelv uralmáról, amennyiben a hajdani Kis-Szittya-országban, Kun-Bessen-yő-Avar országban és a mai Bessarabiában, sőt a latin oltár nyelv elől menekülő magyar nyelvű juhászok, vagyis oláhok által később alakult Oláhországban, a mai Ro-

mániában, az elődeink által Jászvásáron, Milkon és Szerethen alakított magyar püspökségeknek összes magyar hitközségeiből kiölték az olasz papok még az emléket is a keresztény testvériségnek, az ellatinosított románságban, az ő magyar véreik iránt.

Jegyezzen minden jó hazafi hadikölcsönt!

HIREK.

— **Kitüntetett 82-esek.** A király Ő Felsége Glaser Vilmos főhadnagynak a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkeresztet, Molnár Lajos őrmesternek pedig a vitézségi érem szalagján a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta és elrendelte, hogy Szily László tart. hadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a legfelsőbb elismerés (Signum Laudis) tudtul adassék. I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott: Rácz Csomor József tart. zászlós; II. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: Soó Gáspár, Lukács Tamás tart. hadnagyk, Cseke János szakaszvezető, c. őrmester, Kelemen János és Fülöp Imre szakaszvezetők, Vargyas János, Németh András, Oláh Dénes tizedes, c. szakaszvezetők, Madarász István, Kozma Ágoston, Lukács Károly, Gyenge Gergely, Tankó Imre, László Ferenc tizedesek, Sánta Felix őrmester, címz. tizedes, Runkán György, Málnási Ferenc őrmester, Fazakas József, Ádám József, Horváth Pál, Albert Dénes, Gáll Mátyás, Máthé Péter, Portik István gyalogosok.

— **Előléptetés.** Gyergyószentmiklósi Belényessy Alajos, budapesti igazgatósági ellenőr a mostani államvasuti előléptetések során főellenőr lett. Belényessy, aki a szerény és kötelességtudó székely ember igazi példányképe, nemcsak mint kitűnő hivatalnok ismeretes, hanem mint a régi székely világ egyik lelkes ismerője és mint buzgó levéltári kutató is.

— **Dersi Biás István** marosvásárhelyi ügyvéd, a magyarországi unitárius egyház Főtanácsának tagja május 2-án este 8 órakor, életének 79-ik évében hosszas betegség után elhunyt Marosvásárhelyt, hol 4-én a ref. temetőben általános nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Az elhalt tekintélyes polgára volt a székely fővárosnak. Dersi Biás István, a Gróf Teleki-levéltár tudós főlevéltárosa szeretett édes atyját veszítette el benne.

— **Május elsején** reggel 5 órakor Székelyudvarhely város főbb utcáit a 82-es katonazenekar bejárta és összhangzatos ébresztő-zenéjével gyönyörködtette a közönséget. Ezt megelőző este szintén volt zene, mely mellett diadalmas érzéssel tüntetett a közönség a dicsőséges német és török szövetségesek elért újabb győzelmek felett. Az összes iskolák

„Kárpáti napot rendeztek úgy a városban, mint a vármegye községeiben.

— **Dén Zoltán** 24-es honvéd hadnagy, ki háboru előtt magyar-kiskapusi tanító volt s jelenleg a kolozsvári Karolina-kórház sebészeti osztályán fekszik, újabb kitüntetésben részesült. Ezredparancsnoksága arról értesítette, hogy felgyógyulása után azonnal jelentkezék József főherceg hadtestparancsnoknál, akihez személyes szolgálattételre van beosztva.

— **Csikoórmegye** — mint az előjelek mutatják — a negyedik hadikölcsön jegyzésénél is előljár a Székelyföldön. Bálint Lajos főesperes vezetése alatt a Szentpéter egyházmegye 1 millió, Gyergyóremete közbirtokossága 500,000, Kilyénfalva 150,000, Csikszentdomokos 500,000 koronát, Dánfalva, Madaras, Csikszentimre és a vármegye magánjait több százezer koronát jegyeznek. Gyalókay Sándor főispán pedig a három hadikölcsönre közel félmillió koronát jegyeztetés ezuttal is nagyobb összeget jegyez.

— **Tóthfalusi József** marosvásárhelyi ref. lelkészt súlyos betegség érte. Édes anyja: id. Tóthfalusi Józsefné szül. Hahn Teréz 70 éves korában örök álmra szenderült.

— **82-es méhészkatonák.** Az udvarhelyvármegyei méhészegyesület közbenjárása folytán a m. kir. földmívelésügyi miniszter a Székelyudvarhelyen állomásozó 82-es cs. és kir. gyalogezred üdülőjében levő katonák részére azonnali beállítással, sorozatos tanfolyamot engedélyezett. A tanfolyam vezetésével Gál Imre egyl. titkárt bízta meg, aki előadásait mult hó 29-én megkezdette és azóta rendszeresen végezi. A tanfolyam mellett egy műhely is megnyitott, ahol külön műhelyvezető: Józsa Mózes hodgyai székely méhészkalauzálása mellett a tanfolyamot hallgató katonák a különböző méh-lakok készítését sajátítják el. Tanfolyam elvégzése után, vizsgát tesznek a hallgatók. Egy tanfolyam ideje 18 nap és arra 30 katona nyer beosztást. Örömmel értesülünk e kiválóan értékes kulturai munkáról, bár csak alkalom és mód lenne arra, hogy ez a mezőgazdaság minden ágára kiterjesztessék.

— **Harcéri levél.** Közelebből megemlékeztünk S. Hegyi Sándor 82-es törzsőrmester előléptetéseiről. Most aztán igen szép levelet kaptunk a vitéz törzsőrmestertől, aki ezeket írja: „Kedves Szerkesztő ur! A kiüldött „Székelyország”-okat megkaptam. Előléptetésemről szóló közleménye nagyon megalapított. Soha nem bírom megköszönni érdemben tett jóságait. Rendkívül nagy hálával tartozom azért is, mert Istentől kapott tehetségemből fakadt irodalmi termékeimet a sötét homályból nagybecsű lapjában napvilágra hozta. Szorgalmas törekvéseim mellett is, számtalan jó tanácsokkal támogatott. Jóságait megköszönni

ugysem bírom, hanem a helyett e pár szál virágot küldöm a természet gyöngyeiből. Tudom ott is nyíltak szép virágok, de ezek onnan való, ahol a földet hősök vére áztatá... Fogadja harctéri emlékül tőlem. N—i, 1916. április 30. Számtalan sok üdvözléssel: Siklódi Hegyi Sándor, 82-es törzsőrmester.”

— **A Teleki-könyvtár ügye.** Az erdélyi református egyházkerület Kolozsvárott közelebből lefolyt közgyűlésén nagy érdeklődést keltett a marosvásárhelyi Teleki-könyvtár ügye. Ugyanis Teleki Samu elhalálozása sürgőssé tette, hogy a könyvtár sorával foglalkozzanak. Teleki Samu kancellár végrendelete kimondja, hogy a család egyes fiúágának kihalása után a könyvtár feletti fenhatóság a református konzisztóriumra száll. A közgyűlés a könyvtár ügyére nézve a következő határozatot fogadta el:

A közgyűlés az igazgató-tanács jelentését helyesléssel veszi tudomásul s többek hozzászólása után egyhangu határozattal kimondja, hogy miután az egyházkerület erkölcsi reputációja fűződik ahhoz, hogy a kegyes hagyományok intencióit a reábizottakhoz képest hűséggel megvalósítsa, ennél fogva utasítja és felhatalmazza az igazgató-tanácsot arra, hogy a Teleki-théka ügyében a néhai kancellár, Teleki Sámuel célját és akaratát szem előtt tartva, annak érvényesítése érdekében minden szükségesnek tartott eszköz és mód felhasználásával járjon el s eljárása eredményéről tegyen a közgyűléshez jelentést.

— **Sertéshizláló részvénytársaság** van alakulóban Székelyudvarhelyt. Dr. Majthényi Miklós polgármester elnöklésével az elmúlt héten tartottak értekezletet s már 600 előjegyzés történt az 50 K-ás részvényekre.

— **Az új vaspénzt** Ausztriában az osztrák pénzverdében már készítik. Husz és tíz filléres vaspénzeket vernek az eddigi nikkelek helyébe, amelyeket majd az új címerrel dekorált egy- és kétfilléresek követnek.

— **A kézdioásárhelyi iskolák** a „Kárpáti napot” fényesen sikerült műsorokkal tartották meg május 1-én és közel 2000 koronát gyűjtöttek a kárpáti falvakra.

— **A harcéréről** a mult év folyamán 2.267,854 postautalvánnyal 235 millió 709 ezer 872 K-t, 62.437 postatakarékpénztári utalással pedig 27 millió 674 ezer 743 koronát jutattak haza.

— **Szejké fürdő.** Orbán Balázs báró páratlan gyógyhatású Szejké-fürdőjét Sohr Henrik dévai lakos, petrozsényi volt E. M. K. E.-szállodás vette bérbe és azt ma (vasárnap) ünnepélyesen megnyitja. A fürdőnek 10 tagból álló szerződött zenekara van, amely mindennap játszik. Kitűnő ételek és italok állanak a közönség rendelkezésére — mérsékelt árak mellett.

— **A 18 évesek,** kiket moat so-roztak, május 29-én fognak csapa-taikhoz bevonulni.

— **Sertéshizlő-telepre** tettaján-latot ifj. Bánya Béla Marosvásárhely város törvényhatósági bizottságának. 100 drb hizóra elégséges épület eme-lésére kötelezte magát oly feltétellel, hogy ez 12 év múlva a város tulaj-donába megy át, addig évi 2000 K bért fizet a városnak. Ellenértékül a közbághidon eddig a csatornába vezetett vérnek és hulladékoknak díjmentesen való átengedését kérte. A városi közgyűlés ezt az ajánlatot elfogadta.

— **A hadimunkások felmenté-sét** mindenkor az illetékes közigaz-gatási hatóságok útján kell kérel-mezni a honvédelemügyi miniszter-től.

— **Eladó sakálók és farka-sok.** A budapesti Állatkertben leg-utóbb három kis sakál látott napvi-lágot, melyeknek fölnevelését egy foxterrier-kutyára bízták, mert az anyasakál nem tudta eléggé táplálni őket. A kutya pedig hamarosan meg-szerette a sakálykölköket, amelye-ket nemsokára szintén a majomház előtti térségen láthat majd a közön-ség. Roppant nagy az érdeklődés az eladó sakálók iránt. Leginkább ar-tisták veszik ezt az állatot, míg egy farkas-fiókat éppen most vett meg egy főhadnagy. A harctérre viszi és hullák töltetésére fogja használni.

— **Félszáz vasúti jegyek Bu-dapestre.** A M. kir. Operaház má-jus 16-án, 18-án és 20-án előadja Zichy Géza gróf Rákóczi trilógiáját. Azoknak a résztvevőknek, akik vi-dékről utaznak Budapestre az előadá-sok látogatására és a jegyek árát a m. kir. Operaház igazgatóságának előzetesen — folyó év május 11-ikéig — beküldik, a m. kir. Opera-ház igazgatósága hajlandó a m. kir. államvasutak vonalain, az alsóbb kocsiosztályba való utazási kedvez-ményt, a korlátolt számban rendel-kezésre álló ily igazolványok mérté-kén belül, biztosítani.

— **A nagyszebeni polgári isk.** tanítónőképzőintézet 1-ső évfolyamába a következő 1916—17. iskolai évre felvételért folyamodhat-nak okleveles elemi népiskolai ta-nítónők és középiskolai érettségi vizsgálatot tett növendékek. Utób-biak a pedagógiából különbözeti vizsgálatot tesznek. A felvétel pályá-zati kérvények alapján történik. A fölveteli kérvényhez a következő ok-mányok csatolandók: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Elemi tani-tónői oklevél vagy érettségi bizo-nyítvány. Ha a folyamodónak még nincs oklevele, akkor az elemi képző IV. évfolyamáról a bizonyítvány csa-tolandó, de az oklevél utólagosan feltétlenül beküldendő. 3. Orvosi bi-zonyítvány a folyamodónak a tani-tói pályára alkalmas voltáról. A kér-vényben megjelölendő a szakcsoport, melyre a folyamodó felvételtől óhajt és hogy benlakó vagy bejáró akar-e lenni. Bennlakási havidíj 48 korona.

A kérvényeket a polgári isk. képző igazgatóságához június hó 15-éig kell benyújtani. A fölvetel június hó első napjaiban lesz elintéztve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek. A II. évfolyamban szintén vehetők fel új hallgatók, ha kimara-dás folytán hely üresedik. A bennla-kásról prospektust szívesen küld az igazgatóság. Nagyszeben, 1916. áp-rilis 26. Dr Bilinszky Lajos polgári isk. tanítónőképző intézeti igazgató.

— **A „Magyarország”** egyik legjobb politikai napilap, mely a szé-kelyöldi érdekeket is szolgálja. Szer-kesztősége és kiadóhivatala Buda-pest, VI. Teréz-körút 22. sz. n. van.

A világháboruban meg-sebesült, meghalt vagy hadifog-ságba jutott — Csik, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Szé-kelyország” c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillárért bárhova s így a tá-borba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Ren-delje meg azonnal!** Pos-ta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyor-szág”-ot, a székelység hű ba-rátját.

Nébjegyek meghi-vók és mindenféle nyomtatványok készül-nek e lap kiadóhivatalában.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Szám. 2160—916. szb.

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán megüresedett Bodos körjegyzői állásra pályázatot hirdetek:

Javadalmazás a következő:

1. Törzsfizetés 2000 K
2. Ut- és napidíj átalány 400 „
3. Szolgáltatási átalány . 300 „
4. Irodaátalány 200 „
5. Természetbeni lakás és irodahelyiség

Magán munkálatokért megállapi-tott díjak. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XXII. t.-c. 3. §-ában előirt elméleti minősítést és eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi május hó 15-éig hozzám ad-ják be. A később beérkező kérvénye-ket figyelembe venni nem fogom.

Székelykeresztur, 1916. április 26.

Dr Pálffy Jenő,
főszolgabíró.

Tordai Cementgyár Részvénytársaság

Budapest, V. Mérleg-utca 3. sz.

Telefon: 30—71. és 173—30.

Sürgőny cím: TORDAMENT, Budapest.

Értesítés.

Tordán létesített cementgyárunkat a cement-gyártási technika legmodernebb berendezéseivel felszerelve, üzembe vettük és gyártmá-nyunknak

TORDAI PORTLANDCEMENT

elnevezés alatt való forgalomba hozatalát meg-kezdettük.

Számos vizsgálat eredménye alapján a

TORDAI PORTLANDCEMENT

legelsőrangú minőségűnek bizonyul.

A Magyar Mérnök és Építész-Egylet nor-máliái a portlandcementnek 28 napos szilárd-ságát 160 kg ban állapítják meg, — ezzel szemben a

TORDAI PORTLANDCEMENT

már 3 napos szilárdsága 400 kg-ot is felülmul. Absolut térfogatállandó, könnyű litersúlyu, teljesen egyenletes, világos színű, teljesen kiütésmentes, a

TORDAI PORTLANDCEMENT

tehát a legkényesebb cementárak gyártására, a legnagyobb szilárdsá-got igénylő beton és vasbeton mun-kákhoz szembetűnően legelőnyöseb-ben és leggazdaságosabban használható.

Legelőbb ajánlattal az ország keleti részének és Erdélynek összes állomásaira kész-séggel szolgál:

Tordai Cementgyár Részvénytársaság

Budapest, V. Mérleg-utca 3. sz.